

T.C.
TİCARET BAKANLIĞI

7/26189
G.K.120

Sayı : 69602026-610
Konu : Soru Önergesi (7/26189)

14.05.2020 - 54386425

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi :10.03.2020 tarihli ve 43452547-120.07-E.630599 sayılı yazınız.

İlgide kayıtlı yazıları ekinde yer alan, İzmir Milletvekili Sayın Bedri SERTER tarafından verilen 7/26189 sayılı yazılı soru önergesinin cevabı hazırlanarak ekte sunulmuştur.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Ruhsar PEKCAN
Bakan

EK : Soru önergesi cevabı (3 sayfa)

T.C.
TİCARET BAKANLIĞI

İzmir Milletvekili Sayın Bedri SERTER'e ait 7/26189 Sayılı Yazılı Soru Önergesine İlişkin Cevaplar:

Bakanlığımız görev ve yetki alanına giren hususlar itibarıyla, önergenize ilişkin cevaplarımız aşağıda verilmiştir.

Bilindiği üzere 2019 yılının Aralık ayında Çin'in Hubey eyaletine bağlı Wuhan kentinde başlayan Koronavirüs (COVID-19) tüm dünyayı tehdit etmeye devam etmektedir. Ülkemizde Sağlık Bakanlığı Bilim Kurulu'nun kararı ve Uluslararası Sağlık Tüzüğü çerçevesinde, İçişleri Bakanlığı ile Tarım ve Orman Bakanlığıyla koordinasyon halinde tedbirler uygulanmaktadır.

Bu kapsamda; 27.12.2019 tarihli ve 30991 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanarak yürürlüğe giren Tarım ve Orman Bakanlığının Kontrolüne Tabi Ürünlerin İthalat Denetimi Tebliği (Ürün Güvenliği ve Denetimi: 2020/5) kapsamında, canlı hayvan ve hayvansal ürünler, veteriner biyolojik ürünleri ile veteriner tıbbi ürünleri ve veteriner tıbbi ürün imalinde kullanılan hammaddelerin ithalat denetimleri Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından yapılmakta olup söz konusu Tebliğ çerçevesinde canlı hayvan ve hayvansal ürünlerin serbest dolaşıma girişi Tarım ve Orman Bakanlığının iznine tabidir.

Bu çerçevede, anılan Bakanlığın talebi ve Sağlık Bakanlığının uygun görüşüyle Çin Halk Cumhuriyeti'nden gelecek olan her türlü, canlı/cansız hayvan, hayvansal ürünler ve yan ürünlerinin ithalatının geçici bir süre ile durdurulması gerektiğinin bildirildiği ve Çin Halk Cumhuriyetinden yolcu beraberinde gelecek olan her türlü canlı hayvan ve hayvansal ürünlere ilişkin ilgili Veteriner Sınır Kontrol Noktası Müdürlükleri veya ithalata yetkili İl Tarım ve Orman Müdürlüklerine bilgi verilmesi gerekliliği ile hangi amaçla olursa olsun tüm ülkelerden gelen egzotik hayvanlar ile omurgasızlar, amfibik hayvanlar, köpek, kedi, gelincik, süs balıkları, sürüngen, kemirgen, evcil tavşan ve tüm kuşların, yolcu beraberisi ve ticari kapsamda ülkeye girişinin askıya alınması hususları tüm Gümrük ve Dış Ticaret Bölge Müdürlüklerine bildirilerek Tarım ve Orman Bakanlığının mezkur talepleri çerçevesinde işlem tesis edilmesi hususunda talimat verilmiştir.

Söz konusu salgının boyutunun artmasıyla birlikte alınan tedbirler de buna uyumlu olarak genişletilmektedir. COVID-19 pandemisi, arz ve talep yönlü olarak küresel ekonomiyi ve küresel ticareti olumsuz olarak etkilemektedir. Küresel alanda birçok ülkede karantina uygulamalarının artması ve ekonomik faaliyetlerdeki yavaşlamanın etkisiyle küresel ticaretteki zayıflamanın derinleşmesi beklenmektedir. Ayrıca, ülkelerin dış taleplerindeki zayıflama da küresel ticaretin seyri üzerinde etkili olmaktadır.

Bu süreçte, Türkiye de küresel ticarete entegre yapısı ile söz konusu gelişmelerden etkilenmektedir. Dış Ticaret İstatistikleri incelendiğinde, Ocak-Mart 2020 döneminde geçen yılın aynı dönemine göre ihracatımızda %3,9 oranında azalış, ithalatımızda ise %10,3 oranında artış gerçekleşmiştir. Başta komşu ülkeler Irak ve İran sınırlarında alınan karantina önemleri nedeniyle araç giriş ve çıkışlarının sınırlandırılması olmak üzere, Avrupa Birliği ülkelerinde görülen talep daralmaları ve sipariş iptalleri ihracatımızdaki azalışta etkili olmuştur. Ayrıca yaşanan salgının insana bağlı global bir kriz olması ve stok durumlarının da göz önünde bulundurulması ile birlikte tüm ülkelerin tedarik sıkıntısı yaşayabileceği düşünülmektedir.

Diğer taraftan Koronavirüsün yayılımını engellemek, eşya hareketinin ve mal tedarikinin dolayısıyla ticaretin etkin, kontrollü ve güvenli bir şekilde devamlılığını ayrıca ihracatçımızın

bu süreci mümkün olan en az hasarla atlatmasını sağlamak amacıyla Bakanlığımızca bir dizi uygulama hayata geçirilmiş olup bunlar sırasıyla,

Temassız Ticaret; Salgın hastalık kapsamında, ülkemiz dış ticaretinin kontrollü bir şekilde devamını sağlamak amacıyla Bakanlığımızca Temassız Ticaret Uygulaması devreye alınmıştır. Bu çerçevede, ilgili kurumlarla eşgüdüm halinde ve gerekli sağlık kontrolleri yapılarak Irak' a açılan Habur Gümrük Kapısının 01.03.2020 tarihinde kapatılmasının akabinde, ticaretin aksamamasını teminen tampon bölgede her iki yönlü konteyner/dorse/şoför değişimi yoluyla insan teması olmadan ticaretin gerçekleştirilmesi sağlanmıştır. Bu kapsamda, Temassız Ticaret Uygulaması ile birlikte Habur Gümrük Kapısından gerçekleştirilen Nisan ayı günlük ortalama ticari araç çıkış sayısı 1255'e ulaşmıştır. Bahse konu işlemlerin yapılması esnasında her türlü sağlık ve dezenfeksiyon tedbirleri alınmaktadır.

Diğer taraftan, koronavirüse karşı alınan tedbirlerin Habur Gümrük Kapısında yurtdışı çıkış yönlü sıkışıklığa sebebiyet vermemesi için yurtdışına çıkış yapmak üzere Habur Gümrük Müdürlüğüne yapılacak sevklerde, İpekyolu Gümrük ve Dış Ticaret Bölge Müdürlüğü ile eşgüdüm sağlamak suretiyle, sevk işlemlerinin Habur Gümrük Kapısındaki yığılmaları engelleyecek ve söz konusu kapının daha etkin kullanılmasını temin edecek şekilde yapılması sağlanmıştır.

Aynı şekilde, Çerkezköy'de var olan demir yolu hattı iki katına çıkarılmış olup Karasu-Köstence Feribot hattı kurulmuştur. Böylece Bulgaristan'a gidecek yükler de bu hat üzerinden gidebilecek duruma gelmiştir.

Ayrıca, Bulgaristan'a açılan Kapıkule Gümrük Kapısında yer alan GTİ TIR Parkında, herhangi bir insan teması olmaksızın gerekli sağlık tedbirleri çerçevesinde dorse/şoför/konteyner değişimi yoluyla ticaretin devamlılığı sağlanmıştır.

Yine Temassız Ticaret uygulaması kapsamında, İran'a açılan Kapıköy Gümrük Müdürlüğünde her iki yönlü demiryolu işlemleri halihazırda kontrollü olarak gerçekleştirilmektedir. Bu kapsamda, anılan Gümrük Kapısında her iki yönde olmak üzere, insan geçişi ve teması olmaksızın, vagonlar Türkiye tarafından lokomotiflerle itilip, İran tarafından yine lokomotiflerle çekilmek suretiyle, işlemler gerçekleştirilmektedir. Bu çerçevede, vagonların kabul ve sevk işlemleri esnasında gerekli emniyet tedbirleri alınarak makine ve personelin sınırı geçmelerine izin verilmemektedir. İran'a açılan kara hudut kapılarında giriş ve çıkışlara ilişkin alınmış olan tedbirler dolayısıyla, özellikle Türki Cumhuriyetlere transit rejimi kapsamında yük taşıyan araçların çıkış yapmak üzere Kaçkar Gümrük ve Dış Ticaret Bölge Müdürlüğüne bağlı Sarp Gümrük Müdürlüğüne yönelmesi nedeniyle, yurtdışına çıkış yapmak üzere Gürcistan'a açılan kara sınır kapılarımıza yapılacak sevklerde "<http://kackar.ticaret.gov.tr/duyurular/gunluk-tir-sayilari>" adresinden söz konusu kapılardan bir önceki günün çıkış sayıları da kontrol edilmek ve mezkûr kapılarla eşgüdüm sağlanmak suretiyle, sevk işlemlerinin Sarp Gümrük Kapısındaki yığılmaları engelleyecek ve Aktaş ve Türkgözü Gümrük Kapılarının da daha etkin kullanılmasını temin edecek şekilde yapılmasına yönelik tüm önlemler alınmıştır.

İthalatta Yerinde Gümrükleme; Eşyanın yurt içinde gerçekleştirilecek gümrük işlemlerinin de en az temasla gerçekleştirilmesi için yenilikçi yöntemler geliştirilmektedir. Bu kapsamda, 03.04.2020 tarihinde ilk kez ithalatta yerinde gümrükleme uygulaması hayata geçirilmiş ve tüm işlemler dijital ortamda risk kriterlerine göre temassız olarak gerçekleştirilmiştir.

Sürelerle İlişkin Kolaylıklar; Gümrük işlemlerinin kolaylaştırılması ve yükümlülerin mağduriyetine sebebiyet verilmemesi amacıyla gümrük mevzuatında yer alan sürelerin uygulanmasına ilişkin kolaylıklar getirilmiş olup uygulamada yeknesaklığın sağlanması

amacıyla tüm Gümrük ve Dış Ticaret Bölge Müdürlükleri bu hususlarda talimat geçilmek suretiyle;

Gümrük idaresine sunulan eşyanın gümrükçe onaylanmış bir işlem ve kullanıma tabi tutuluncaya kadarki geçici depolama süresine ilişkin uzatım talepleri, mücbir sebep kapsamında değerlendirilerek geçici depolanan eşyanın tasfiyelik hâle gelmesi engellenmiştir.

Yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın Türkiye’de bulunan ticari ve kişisel kullanıma mahsus yabancı plakalı taşıtlarının yurtda kalma süresi, gümrük idaresine başvuru yapılması gerekmeksizin 30.06.2020 tarihine kadar uzatılmıştır. Yine firmalarımızın gümrük mevzuatından kaynaklı bazı süre yükümlülüklerine uymakta karşılaşılabileceği sorunları ortadan kaldırmaya yönelik olarak da gerekli önlemler alınmıştır. Bu kapsamda, geçici ithalat rejimi, gümrük kontrolü altında işleme rejimi, hariçte işleme rejimi veya geçici ihracat kapsamında gümrük idaresince verilen izin süresi dolan veya dolacak eşya için, izin süre sonu da, yine yükümlü tarafından gümrük idaresine herhangi bir başvuruda bulunmasına gerek olmaksızın 30.06.2020 tarihi olarak belirlenmiştir.

Koronavirüs salgını nedeniyle transit süre sınırı aşımalarında ve varış/çıkış gümrük idaresi değişikliklerinde para cezası uygulanmaması sağlanmıştır.

Gümrük Yönetmeliği’nin 38/2 maddesiyle düzenlenen menşe şahadetnamelerinin 6 aylık ibraz süresi, 01.02-30.06.2020 tarihleri arasında yükümlülerin ayrıca bir talebi olmaksızın durdurulmuş olup söz konusu süre, 01.07.2020 tarihi itibarıyla kaldığı yerden başlatılacaktır.

Onaylanmış kişi statü belgesi sahiplerine ait, 31.03.2020 tarihi itibarıyla geçerli olan ve geçerliliği 30.06.2020 tarihine kadar sona erecek olan statü belgelerinin geçerlilik süresi herhangi bir başvuru yapılması gerekmeksizin 90 gün uzatılmıştır. Söz konusu süre uzatımı, yenileme başvurusu yapılmış ancak incelemesi henüz sonuçlanmamış statü belgeleri için de uygulanmıştır.

Antrepoya gelen taşıtın en hızlı sürede işlemlerinin tamamlanarak ayrılması esas olmakla birlikte zorunluluk durumunda koronavirüs nedeniyle alınan idari tedbirlere bağlı olarak yükümlüsünce başvuru yapıldığı kabul edilerek ilgili Gümrük Müdürlüğünce mücbir sebep kapsamında 1 günlük ek sürenin 5 iş günü olarak uygulanması talimatlandırılmıştır.

Koronavirüs salgınının mücbir sebep ve beklenmeyen hal olarak kabul edilmesi çerçevesinde, Gümrük Yönetmeliğinin 196’ncı maddesinin ikinci fıkrasının b, c ve d bendlerinde düzenlenen, emsal tahlil raporu kullanımında sürelerle ilişkin düzenleme yapılmıştır.

Yukarıda belirtilen hususlara ilaveten, Sağlık Bakanlığınca önerilen güvenli sosyal mesafe çerçevesinde bir yandan personelimizin ve yükümlülerin hastalıktan etkilenme riskini en aza indirmek; diğer yandan gümrük işlemlerinin devamlılığını sağlamak amacıyla,

Yükümlülerin işlemleri mümkün olduğunca gümrük idarelerimizle temas kurmadan gerçekleştirmeleri mühim olduğundan gümrük idarelerimizce sunulan muhtelif hizmetlerin e-devlet veya Bakanlık web sayfası üzerinden ulaşılabilir olduğu hususunda gerekli bilgilendirmenin yapılması hususunda tüm Gümrük ve Dış Ticaret Bölge Müdürlükleri ile ilgili Sivil Toplum Kuruluşları bilgilendirilmiştir.

Gümrük idarelerimizde, 10 m²’lik alanda üç kişiden fazla bulunulmayacak şekilde hizmet verilmesi ve yetkisiz iş takibi yapılmasının önüne geçilmesi için gerekli tüm tedbirlerin alınması hususunda tüm Gümrük ve Dış Ticaret Bölge Müdürlüklerimize gerekli bilgilendirme yapılmıştır.

Bakanlığımızca evde kalınması gereken bu dönemde tüm vatandaşlarımıza ücretsiz olarak sunulan, iç ticaretten, şirket kuruluşuna, dış ticaretten girişimciliğe kadar her konu hakkında bilgi ve eğitimlerin bulunduğu Sanal Ticaret Akademisi ile vatandaşlarımıza hizmet verebilecek kapasitede bir akademi oluşturulmuştur. Bu akademi sayesinde, girişimci olmak ve şirket kurmak isteyen, dış ticaret süreçleri ile ilgili bilgi sahibi olarak ihracatçı olmak isteyen, e-ticaret yapmak isteyen veya kariyerini geliştirerek iş hayatında avantajlı olmak isteyen kitleye ulaşılarak şirketleşme ve ihracat yolunda rehberlik yapma imkanı sunulmuştur.

Ayrıca COVID-19 salgını nedeniyle dış ticaretimizde yaşanması muhtemel sorunların minimize edilmesini teminen Bakanlığımızca ilgili tüm kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum örgütleri ve firmalar ile işbirliği halinde çalışmalara devam edilmekte olup bu kapsamda tüm gümrük kapılarında gerçekleştirilen ihracatımız günlük olarak takip edilerek söz konusu ihracatın ülke, sektör ve ürün bazlı seyri izlenmektedir.